

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 327. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952567798176.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

Digteren har især indset den fare for abstraktion, der skyldes tankens dominans over følelsen, og blev i sin reaktion måske derved Scyllas offer for at undgå Charybdis. Efter at han i øvrigt adskillige gange har dulmet hjertets uro ved symmetri og skøn orden i haver og byanlæg, kommer det lunerige angreb på symmetrien og matematikken i Mannheim, hvor han leverer et smukt og klogt stykke udviklingshistorie, der viser hvordan samtidens mennesker i sammenligning med oldtidens *tænker* mere, men *føler* mindre. Som videnskaberne er udviklet, er sproget differentieret. "Vore Sprog ere ikke mere Billed-Sprog, men Tegn-Sprog." Baggesen har måske anet faren for kunsten i denne sproglige udvikling henimod abstraktion, som godt hundrede år senere fremkaldte modernismens sprogskepsis og udtryksskrise. Men for datiden forholdt det sig anderledes. I det man blev sig sin samtidighed bevidst, skabtes behovet for originalitet og selvstændighed, og hos kunstneren blev kendetegnet herfor *stilen*. Den skabende bevidsthed intensiveredes, inspirationen belurede, og også her fik spaltningen vidtrækkende konsekvenser. I første omgang som en impuls til den store verbale opfindsomhed, og det blev en anden af Baggesens bedrifter. Et ordfyrværkeri i alle følelsens og tankens stilarter, fornemmeligst de følsomme. 328 Vi ser mønsteret nok engang: kunsten bliver sit eget emne. *Labyrinten* handler om hvordan *Labyrinten* skrives. Ligesom elskerens oplever sig som elsker, er kunstneren Baggesen sig stadig bevidst som kunstneren der udtrykker sig og skaffer sig oplevelser til kunstnerisk brug, hvad der kan gøre dem uvirkelige, eller sentimentale i både hverdagslig og litterær betydning af ordet. Gang på gang diskuterer han det just skrevne og dets virkninger med sig selv og læseren. Hans "Dichtung und Wahrheit" har travlt med at overbevise om, at det er sandhed, fordi det er digtning - eller "skulde jeg slette det altsammen ud igien?" som det hedder i et af de talrige *Tilbageblik paa det forrige* (se s.242). Det er et helt kompositionelt træk, hvad alene de indledende afsnit viser: *Reisens Bestemmelse - Passet - Advarsel*. Her har det dog endnu karakter af det 18. århundredes almindelige medtalende forfatter, tydeligere viser det ny sig i følelseafbrydelsen og den hertil hørende ironiske holdning, hvis den da ikke blandes op med troskyldighed som efter det store udbrud ved Gleicherne, hvor det lyder: "Jeg kunde ikke raabe meere; man taber Aanden saa let ved saadan Leilighed" (s. 184). Man synes at høre en genklang af Mads' bemærkning i *Kierlighed uden Strømper*: "Man er som uden Sanser, naar man sig dræbe vil." Men snart skulle illusionsbruddet af Friedrich Schlegel gøres til programpunkt i den ny digtning under betegnelsen romantisk ironi.